

PAPA FRANCESC
AUDIÈNCIA GENERAL
Dimecres, 6 de març de 2024

Catequesi. Els vicis i les virtuts. 10. La supèrbia

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

En el nostre itinerari catequètic sobre els vicis i les virtuts, arribem avui al darrer vici: la supèrbia. Els antics grecs el definien amb una paraula que podria traduir-se per ‘esplendor excessiva’. En realitat, la supèrbia és l’autoexaltació, l’altivesa, la vanitat. El terme surt també en aquella sèrie de vicis que Jesús enumera per a explicar que el mal procedeix sempre del cor de l’home (cf. Mc 7,22). La persona superba és aquella que creu ser molt més del que en realitat és; aquella que s’estremeix per a ser reconeguda com superior als altres, sempre vol veure reconeguts els seus mèrits i menysprea els altres considerant-los inferiors.

A partir d’aquesta primera descripció veiem que el vici de la supèrbia és molt a prop del de la vanaglòria que vam presentar en la darrera catequesi. Però si la vanaglòria és una malaltia del jo humà, es tracta d’una malaltia infantil en comparació amb els estralls que pot causar la supèrbia. Analitzant les bogeries de l’home, els monjos de l’antiguitat reconeixien un cert ordre en la seqüència dels mals: es comença pels pecats més grollers, com la gola, i s’arriba als monstres més inquietants. De tots els vicis, la supèrbia és la gran reina. No és casualitat que, a la *Divina Comèdia*, Dant la situï en el primer cercle del purgatori: qui cedeix a aquest vici és lluny de Déu, i l’esmena d’aquest mal requereix temps i esforç, més que qualsevol altra batalla a la que estigui cridat el cristià.

En realitat, en aquest mal s’hi amaga el pecat radical, l’absurda pretensió de ser com Déu. El pecat dels primers pares, relatat en el llibre del Gènesi, és a tots els efectes un pecat de supèrbia. El temptador els diu: «Déu sap que, si un dia en mengeu, se us obriran els ulls i sereu com déus» (Gn 3,5). Els escriptors d’espiritualitat estan més atents a descriure les repercussions de la supèrbia en la vida de cada dia, a il·lustrar com arruïna les relacions humanes, a subratllar com aquest mal enverina aquell sentiment de fraternitat que, en canvi, hauria d’unir els homes.

Heus aquí, doncs, la llarga llista de símptomes que revelen que una persona ha sucumbit al vici de la supèrbia. És un mal amb un aspecte físic evident: l’home orgullós és altiu, té un “cap dur”, no canvia de pensament. És un home que amb facilitat jutja de manera despectiva: per una fotesa emet judicis irrevocables sobre els altres, que li semblen ineptes i incapaços sense remei. En la seva arrogància, oblida que Jesús als Evangelis ens va donar molt pocs preceptes morals, però en un d’ells va ser inflexible: no jutjar mai. T’adones que estàs tractant amb una persona orgullosa quan, si li fas una petita crítica constructiva, o un comentari totalment inofensiu, reacciona de manera exagerada, com si algú hagués ofès la seva majestat: munta en còlera, crida, trenca relacions amb els altres de manera ressentida.

Poc es pot fer amb una persona malalta de supèrbia. És impossible parlar amb ella, i molt menys corregir-la, perquè en el fons ja no està present en ella mateixa. Només cal prendre paciència amb ells, perquè un dia el seu edifici s’enrunarà. Un proverbi italià diu: “La supèrbia va a cavall i torna a peu.” En els Evangelis, Jesús tracta amb moltes persones

orgulloses, i sovint va a desenterrar aquest vici fins i tot en persones que l'amagaven molt bé. Pere es vanta al màxim de la seva fidelitat: «Encara que tots t'abandonin jo no ho faré» (cf. Mt 26,30). Malgrat això, aviat experimentarà que és com els altres, també ell és temorós davant la mort que no imaginava que pogués ser tan a prop. I així, el segon Pere, el que ja no aixeca la barbeta, sinó que plora llàgrimes salades, serà medicat per Jesús i serà per fi apte per a suportar el pes de l'Església. Abans ostentava una presumció que era millor no fer ostentació; ara, en canvi, és un deixeble fidel al qual, com diu la paràbola, l'amor «li confiarà tots els seus béns» (Lc 12,44).

La salvació passa per la humilitat, veritable remei per a qualsevol acte de supèrbia. En el *Magnificat* Maria canta a Déu que dispersa amb el seu poder els homes de cor altiu en els pensaments malalts dels seus cors. És inútil robar alguna cosa a Déu, com esperen fer-ho els superbs, perquè al final ell vol regalar-nos-ho tot. Per això l'apòstol Jaume, a la seva comunitat ferida per lluites intestines originades en l'orgull, escriu: «Déu resisteix als orgullosos, però concedeix als humils la seva gràcia» (Jm 4,6).

Per tant, estimats germans i germanes, aprofitem aquesta Quaresma per a lluitar contra la nostra supèrbia.